

Steinerpedagogisk masterstudium

Kunnskap på forskningsnivå – internasjonalt nettverk - biografisk utviklingsmulighet

Arve Mathisen, Jorun Barane, Caroline Bratt, Bo Dahlin og Aksel Hugo

I høst ble det syvende kullet masterstudenter tatt opp ved Rudolf Steinerhøyskolen¹. Tretten nye studenter og høyskolens lærere møttes for første gang i midten av september til høytidelig åpning av studieåret. Det ligger mye i luften før slike møter finner sted, når mennesker kommer sammen fra bokstavelig talt alle verdenshjørner, og skal starte et dyptgripende studieliv sammen. Både lærere og kommende studenter ankommer spente, og alle bærer vi på

spørsmålet, hvordan kommer dette til å bli? Tre ukers intenst samvær med undervisning, øvelser, studiegrupper og individuelt arbeid står foran oss. Og i år som før skjer det vidunderlige. I løpet av få timer begynner en nesten overraskende fortrolighet å spre seg i gruppen. Snart har det dannet seg et engasjert studentfelleskap. Spirene til nye vennskap er sådd. Det er god mat, god kaffe, gode menneskemøter, nye kunnskaper og hardt arbeid som tilbys disse intense dagene. Latter og alvor veksler allerede fra første dag.

Internasjonalt studiemiljø

Studentgruppen er satt sammen av deltakere fra åtte land og tre kontinenter, noe som gir stor bredde i faglige samtaler og en rik erfaringsbakgrunn for de ulike gruppeoppgavene. Studentene har nå tre års studium foran seg før de, om alt går etter planen, kan levere sine ferdige masteroppgaver. Innen den tid vil de ha vært sammen tolv uker, fordelt på seks opphold, eller moduler, som vi kaller det.

¹ Se www.rshoyskolen.no/master

Det avtegner seg snart hvilke kunstneriske bidrag som kommer til å bli en del av gruppens samværsform både i studieprogrammets 'artistic breathing' og i helgene eller om kveldene. I denne gruppen lød det snart afrikanske trommer, irsk folkemusikk, engelsk visesang og hardingfele. Det svingte rett og slett ganske herlig.

Steinerhøyskolens masterprogram holder til på Vidaråsen, en Camphill

landsby beliggende rett sør for Tønsberg, to timers reise fra Oslo. Vidaråsen danner en fantastisk ramme for studiet, både gjennom landsbyens vakre natur og gjennom det kulturelle fellesskapet som masterstudentene inviteres inn i. Her blir vi kjent med landsbyens beboere og med stedets internasjonale medarbeiderkrets. Vi har deltatt i konserter, årstidsfeiringer og begravelser, samtidig som vi i de daglige studieøktene beveger oss langt inn i teoriens og forskningens idéverdener.

For mange er det betydningsfullt å kunne tilbringe studiets tolv modul-uker fjernt fra hverdagslivets forpliktelser. Det gir mulighet for eget fordypet arbeid og til å øve den vanskelige kunsten det er å lese og skrive akademiske tekster. Fordi studiet tilsvarer 2/3 av et fulltids program, har de aller fleste av studentene arbeid ved siden av.

Studiets arbeidsformer og innhold

Dagen er inndelt slik at etter frokost møtes studentene i mindre grupper og reflekterer en halv time over dagens forelesningstema. Slik blir oppmerksomheten skjerpet og studentenes egne synspunkter og erfaringer kan komme til orde før forelesningen begynner. De to påfølgende timene gis det forelesninger i ulike temaer, fra pedagogisk teori til forskningsmetode. Hit kommer forelesere fra inn- og utland. Blant annet har vi et nært

samarbeid med Alanus Kunsthøyskole i Tyskland som blant annet tilbyr en tysk utgave av Steinerhøyskolens masterprogram, den såkalte 'Oslo-masteren'². Etter forelesningen leder studentene en kunstnerisk økt, oftest med musisering og bevegelse. Deretter kommer ulike øvelser relatert til modulens tema. Disse øvelsene gjøres både i grupper og individuelt og har som hensikt å bearbeide, utdype og konkretisere det mer teoretiske lærestoffet. For eksempel

har vi arbeidet med et prosjekt om læring som tok utgangspunkt i at hver student skrev ned en betydningsfull lærerik erfaring. I samtaler og i egen skriftlig refleksjon var øvelsen rettet mot å forstå denne læringserfaringen både ut fra gruppens refleksjoner og ut fra relevant pedagogisk tenkning hentet fra modulens lesepensum. Som i nesten all pedagogisk forskning

² <http://www.alanus.edu/studium-paedagogik-master-education-praxisforschung.html>. Masterprogrammet har også et nært samarbeid med blant annet Crossfields Institute og Ruskin Mill Educational Trust i England, Snellmann College i Finland, Waldorflärahøgskolan i Sverige.

ble utfordringen å bringe erfaringer og ideer sammen og slik skape ny forståelse. Til sist på dagen arrangeres det studiegrupper der artikler og bokkapitler fra pensumlisten gjennomgås og diskuteres.

I løpet av studiets tolv ukers felles undervisning legges grunnen for at hver enkelt student skal kunne gjennomføre et selvstendig forskningsarbeid i form av en masteroppgave. Den første modulen gir en generell introduksjon til viktige temaer som kunnskap, læring og undervisning. De påfølgende modulene formidler og øver helt systematisk de kunnskaper

og ferdigheter som en begynner pedagogisk forsker trenger i sitt forskningsarbeid. Her arbeides det med et spekter av forskningsmetoder fra intervju og observasjon til analyse av tekster. Fenomenologiske så vel som 'postmoderne' metoder gjøres til tema, bare for å nevne noen. Målet er at studentene skal være bredt orientert innenfor dagsaktuell pedagogisk vitenskapelig tenkning og forskningspraksis. Mellom undervisningsmodulene får studentene skriftlige oppgaver som krever individuell bearbeiding og utdypende læring av de viktigste temaene fra forelesninger og øvelser. Disse skriftlige oppgavene gis både en skriftlig og en muntlig vurdering fra studiets lærere, slik at studenten skal få klarhet i sterke og svake sider ved den innleverte teksten. All undervisning og alle felles samtaler foregår på engelsk, mens de skriftlige oppgavene kan leveres på norsk, svensk, dansk, tysk eller engelsk. Studiet benytter en egen elektronisk læringsplattform³ der mesteparten av pensumlitteraturen gjøres tilgjengelig, der forelesernes presentasjoner lastes opp og der alle skriftlige oppgaver skal leveres inn.

Fordypning i egen erfaringsbakgrunn

Studentene inviteres etter hvert til å formulere sine individuelle forskningsspørsmål basert på egne interesser og erfaringer. Ofte vil det handle om en fordypning av temaer fra yrkeslivet. Etter å ha arbeidet, kanskje mange år, som for eksempel musikk lærer, skoleleder, sosialpedagog eller med hagebruk for barn og unge, vil et masterstudium være en unik mulighet til å fordype sine kunnskaper og ferdigheter og til å dele sine erfaringer med andre.

³ www.rsuclearn.com

Å skrive en masteroppgave handler om å opparbeide en mangesidig kompetanse. En viktig del av et masterstudium består i å lære seg å mestre et fagspråk. Det handler om å gjøre egne erfaringer, refleksjoner og forskningsarbeider kommuniserbare innenfor pedagogikkens store fagfelt. Å kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig på en oppdatert og faglig trygg måte er en viktig forutsetning for å kunne bidra til pedagogisk utvikling på tvers av skoletyper og fagområder. Med en mastergrad i pedagogikk vil du kunne delta i den viktige utviklingen av en praksisrettet pedagogisk forskningskultur. Flere av studentene ved masterprogrammet har gått videre til doktorgradsstudier etter fullført mastergrad. Masterstudiet henvender seg til lærere, førskolelærere og sosial- eller helsepedagoger i og utenfor Steiner-inspirerte institusjoner, og til andre med relevant pedagogisk utdanning og erfaring.

Utvikling i voksenalderen

En annen, og for mange kanskje den viktigste, 'kompetanse' som kan vokse frem i et slikt masterstudium gjelder dypere personlige utviklingsmoter. Flere av studiets tidligere studenter har fortalt hvordan masterstudiet ga dem betydningsfulle nye kunnskaper, men også hvordan det lokket frem

nye livskrefter og fornyet inspirasjon langt utover det rent faglige. Studiet kan også bidra til nye former for selverkjennelse. Som voksen mastergradsstudent har mange erfart at de plutselig befinner seg inne på fullstendig ukjent territorium. I slike situasjoner vil egen sårbarhet ofte vise seg. En av oss husker godt denne erfaringen av 'å bli som barn igjen', hvor utfordrende det var å være i rollen som delvis famlende student, parallelt med vissheten om forlenget å være 'mester' innenfor eget yrke.

For en pedagog er omsorgen for egen utvikling mer enn et personlig motiv. Ansvar for å lede andre i deres utvikling henger på intime måter sammen med ansvaret for å våge å gå inn i utviklingsprosesser selv. Evnen til å følge og inspirere barn, unge eller voksne på deres utviklingsvei er oftest knyttet til at læreren selv er i utvikling. For å bistå andre er det godt å kjenne på egen kropp og sjel hva det vil si å forsøke å utvide sin horisont, å vite både hva stillstand og hva gjennombrudd til nye ferdigheter eller innsikter kan være.

Pedagogisk arbeid er utviklende og spennende. Hver dag på jobb innebærer nye møter, nye utfordringer og en helt unik mulighet til å understøtte barn, unge eller voksnes læring og utvikling. Som pedagog kommer du berøring med både det sårbare og

vanskelige knyttet til mestringen av nye kunnskaper og ferdigheter, og med det dypere sett vidunderlige som skjer når mennesker utfolder seg i lærende aktiviteter. Mange velger pedagogiske yrker nettopp fordi det byr på menneskelig nærhet, fordi hver arbeidsdag inneholder uforutsette hendelser, og fordi de får bruk for både sin faglige, kunnskapsmessige kompetanse og sin evne til empati og intuitiv medmenneskelighet. For vår egen del er det nettopp denne kombinasjonen av faglighet og menneskelighet, om man kan uttrykke det slik, som fascinerer oss ved pedagogikken.

I dag er læring og utvikling et livslangt tema. Det er ikke så lenge siden læring og utvikling var et tema forbeholdt barne- og ungdomsårene. Først relativt sent i det 20. århundret oppsto det en ny forståelse for at også livet i voksenalderen kan inneholde sin utviklingsdynamikk. I 1974 ga den amerikanske journalisten og forskeren Gail Sheehy ut boken *Passages: Predictable Crises of Adult Life*. Boken solgte millioner av eksemplarer og satte for alvor voksenlivets utviklingsdrama på dagsordenen. Før dette fantes begrep som midtlivskrise eller livslang læring kun som fagtermer for et fåtall forskere. Nå er slik tenkning allemannseie. Voksenalderen har vist seg å være et potensielt spennende og innholdsrikt utviklingsdrama.

Én mulighet til å komme på 'scenen' her og gjennomleve noen utfordrende og innholdsrike 'akter' kan være å ta en mastergrad i steinerpedagogikk. Da kan du opparbeide kunnskaper på forskningsnivå innenfor ditt eget interessefelt, oppnå akademisk kompetanse som 'master' og utvide ditt internasjonale nettverk, samtidig som studiet vil kunne inspirere deg til nye og kanskje uanede utviklingsmotiver.

